

جهان پسا کرونا

بر ویرانه های پاندمی کرونا

تصویری از گور دسته جمعی قربانیان ویروس کرونا در نیویورک

صدای انترناسیونالیستی

E-mail: contact@internationalistvoice.org

Homepage: www.internationalistvoice.org

تلگرام: <https://t.me/intvoice>

پاندمی بر فراز جامعه سایه شوم خود را انداخته است. ویروس کرونا به اقصی نقاط این کره خاکی نفوذ پیدا کرده است و در حال قتل عام و ویرانی اقتصادی - اجتماعی است، تعداد قتل عام ها تنها در ۶ کشور پیشرفته غربی بیش از ۱۶۰ هزار نفر است. [۱] پیشرفته ترین و مدرنترین شهرها چهره جنگی بخود گرفته اند. پرچنب جوش ترین و مدرن ترین شهرها، شهر ارواح شده اند، شهرهایی که حداقل بعد از جنگ جهانی دوم در سرمایه داری متروپل ظاهر آرامش گونه داشتند. حباب صلح، آرامش و رفاه اجتماعی ترکیده، کابوس بیکاری میلیونها نفر را در عرض چند روز گرفتار خود کرده است، میلیونها نفر به ارتش گرسنگان افزوده شده است، توحش سرمایه داری چهره عریان خود را بنمایش گذاشته است.

تقریباً شرایط جنگی در جهان برقرار شده است. درست مثل زمان جنگ محدودیت تهیه نیازهای اولیه برای طبقه کارگر و اقشار تحتانی جامعه بوجود آمده است. همچون زمان جنگ پرسنل کادر درمانی نه در سرمایه داری پیرامونی بلکه در سرمایه داری متروپل، در پیشرفته ترین کشورها با کمبود تجهیزات مواجه شده اند. در اسپانیا و بریتانیا کادر درمانی از کیسه زباله بعنوان محافظ استفاده می کنند. در ژاپن از مردم خواسته شده تا بارانی های خود را تحویل کادر درمانی دهند. در بریتانیا در بیمارستانها کادر درمانی تجهیزات یکبار مصرف خود را دوباره استفاده می کنند. در نیویورک بعلت تعداد زیاد قربانیان، همچون زمان جنگ در گورهای دسته جمعی دفن میشوند. شهردار نیویورک بیل دی بلازیو در گفتگو با سی ان ان وضعیت شهر نیویورک را مثل "زمان جنگ" توصیف کرده است.

هنوز موضوع جنگ نفتی بین عربستان و روسیه به پایان نرسیده بود که در ۲۰ آوریل ۲۰۲۰ برای اولین بار در تاریخ، قیمت نفت تگراس برای فروش در ماه مه تا ۳۸ دلار منفی سقوط کرد. دلیل اصلی این سقوط تاریخی قیمت نفت، کاهش تقاضا بخاطر بحران اقتصادی حاصل از پاندمی ویروس کرونا و همچنین مازاد تولید است که بدلیل هزینه بالای ذخیره سازی، امکان انبار کردن را مقرون به صرفه نمی سازد.

ظاهراً بشریت نه تنها در سرمایه داری پیرامونی بلکه حتی در سرمایه داری متروپل نیز با شوک مواجه شده است. سوال اساسی که مطرح میشود این است، نظامی که به پیشرفته ترین تجهیزات نظامی، جاسوسی، اطلاعاتی و امنیتی مجهز هست، چرا در مقابل سلامت بشریت اینقدر ناتوان شده است؟ بورژوازی وانمود میکند، پاندمی ویروس کرونا قابل کنترل نبود که البته دروغی بیش نیست. پاندمی ویروس کرونا نه بلای طبیعی بلکه محصول نظام توحش سرمایه داری است، نظامی که در آن، هدف نه رفع نیازهای بشری، نه رفاه بشری بلکه کسب حداکثر سود آن هم به هر قیمتی است.

سیاست های ریاضت اقتصادی که سرمایه داری در دهه های اخیر بر جامعه و بخصوص بر بهداشت و درمان تحمیل کرده، چه از جنبه صرفه جویی در بهداشت و درمان، چه از جنبه تحقیقاتی و چه از جنبه خدمات درمانی، سیستم بهداشتی و درمانی را نه تنها در سرمایه داری پیرامونی بلکه در سرمایه داری متروپل فرتوت کرده است. سیستم درمانی فرتوتی که در پیشرفته ترین کشورها، با وجود جانفشانی های پرسنل آن، قادر به پاسخگویی پاندمی نیست. عمل های جراحی و دیگر

معالجات مهم همچون سرطان و غیره فعلا از اولویت پائینی برخوردار شده اند که در آینده اثرات مضر آنرا خواهیم دید.

اصولا در دوران بحرانی، همیاری باید جایگزین رقابت شود، اما تمدن ترین گانگسترها ماسک تمدن و اخلاقیات را کنار گذاشته و همچون راهزنان به جان هم افتادند. آمریکا ماسک و تجهیزات تنفسی که به مقصد فرانسه، آلمان و برزیل بود را دزدید. فرانسه محموله ماسک به مقصد ایتالیا و اسپانیا را مصادره کرد. آلمان با پرداخت مبلغی بیشتر ماسک های ارسالی به اسلوکی را از آن خود کرد. چک ماسک به مقصد ایتالیا را مصادره کرد. آلمان ماسک به مقصد سوئیس را مصادره کرد. این لیست میتواند طولانی شود. رقابت در درون اتحادیه اروپا بجای همیاری آینده آنرا کدر کرده است.

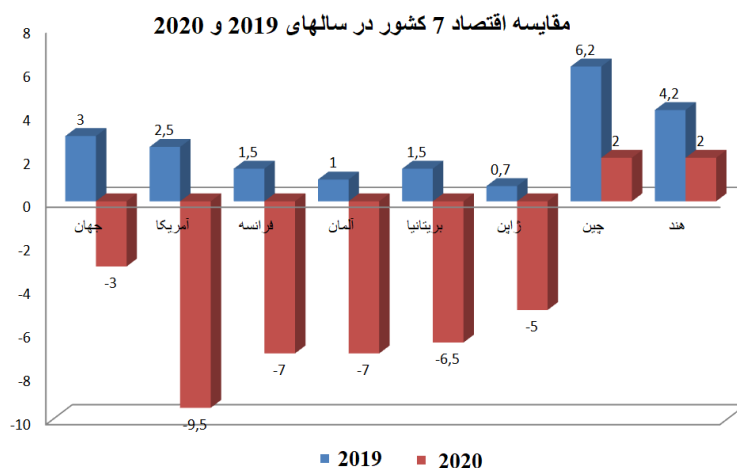
استراتژی دولت های سرمایه قرنطینه یا ایمنی گله ای بود. بعضی از دولت ها در سرمایه داری متروپل برای جلوگیری از اعتراضات کارگری و اجتماعی پرداخت ۸۰ درصد حقوق کارگرانی را که بخاطر پاندمی در قرنطینه هستند را متقبل شدند. البته در بعضی کشورها برای مثال در ایتالیا پائین است و در آمریکا برای افسار کم درآمد فقط ۱۲۰۰ دلار آن هم یکبار تعلق میگیرد. آمریکا طرح دو تریلیون دلاری برای کاستن از تاثیرات کوید ۱۹ بر اقتصاد خود در سنای آمریکا به تصویب رسانده است، این بزرگترین محرک اقتصادی در تاریخ آمریکا است. دولت آلمان نیز یک تریلیون و ۲۰۰ میلیارد یورو برای مقابله با بحران ناشی از ویروس کرونا در نظر گرفته است. این مبلغ معادل یک سوم ارزش تمامی کالاها و خدماتی است که طی یک سال در آلمان تولید و عرضه میشود. طبق نظر سنجی که اتاق بازرگانی و صنایع آلمان (DIHK) کرده است از هر پنج شرکت آلمانی یکی در آستانه ورشکستگی است. دیگر کشورها نیز چه در سرمایه پیرامونی و چه در سرمایه متروپل محرک های اقتصادی در نظر گرفته اند تا از ورشکستگی کامل اقتصاد سرمایه داری جلوگیری کنند. آیا سرمایه داری با محرک اقتصادی قادر به حل بحران ناشی از پاندمی کرونا خواهد بود؟ اولاً این طرحها، بدهی دولتهای سرمایه داری را افزایش خواهد داد و در روند خود دولتهای سرمایه داری مجدداً به سیاست های ریاضت اقتصادی بخاطر کسری بودجه چنگ خواهند انداخت. نباید فراموش کرد، صنعتی ترین کشورهای جهان، مقروض ترین کشورهای جهان نیز هستند، آمریکا در راس آنها مقروض ترین دولت دنیا است. [۵] ثانیاً این محرکهای اقتصادی با توجه میزان غیر قابل تصور خسارت ناشی از پاندمی کرونا بسیار ناچیز هستند و تنها در راستای کاهش میزان ورشکستگی اقتصاد سرمایه داری است نه در راستای رفاه طبقه کارگر، به عبارت دیگر ویرانیهای اقتصادی، اجتماعی پاندمی کرونا چنان عظیم است که چنین طرحهایی قادر به ترمیم آنها نیست.

سازمان جهانی کار برآورد کرده است که پاندمی ویروس کرونا باعث از دست رفتن حدود ۲۰۰ میلیون فرصت شغلی در جهان بشود. ظرف یک ماه گذشته فقط در آمریکا بیش از ۲۵ میلیون فرصت شغلی از بین رفته و ۲۶ میلیون تقاضای مقررری بیکاری کرده اند و این بدترین وضعیت اشتغال در آمریکا در ۱۰۰ سال اخیر است. [۲] قبل از پاندمی ویروس کرونا بیکاری در آمریکا به ۳/۵ درصد تنزل پیدا کرده بود که در ماه آوریل به ۱۶ درصد رسید. [۳] همزمان که میلیونها

کارگر آمریکایی بیکار شدند و زندگی برایشان به یک کابوس تبدیل شد، میلیاردها باز هم ثروتمند شدند، ثروت جف بزوس، ثروتمندترین شخص دنیا در این مدت ۲۴ میلیارد دلار افزایش یافت. [۴] روسای شرکتهای تسلا و زوم هر کدام در این دوره یک میلیارد دلار به ثروت خود افزوده اند.

در جریان بحران سال ۲۰۰۸ که راکدترین سال بعد از ۱۹۳۰ بود، اقتصاد جهان تنها هفت دهم درصد کوچک شد. از همه مهمتر، در آن مقطع، چین ذخایر ارزی زیادی داشت و توانست یک تریلیون دلار در بازار ورشکسته آمریکا تزریق کند، این مسئله اگر چه کمکی به اقتصاد آمریکا بود اما دامنه نفوذ اقتصاد چین را در آمریکا و جهان گسترش داد. کریستالینا جیورجیوا رئیس صندوق بین المللی پول اعلام کرد، بحران کنونی بدترین وضعیت بعد از بحران رکود بزرگ دهه ۱۹۳۰ میلادی است. در جریان رکود اقتصادی ۱۹۲۹ تا ۱۹۳۳ اقتصاد جهانی یک چهارم کوچک شد و نرخ بیکاری حدود ۲۵ درصد شد.

سرمایه داری پس از بحران ۲۰۰۸ هنوز نتوانسته بود کمر خود را راست کند. نکته حائز اهمیت این است که افت تولید ناخالص داخلی در کشورهای متروپل سرمایه داری بیشتر از دیگر کشورها خواهد بود، قطعاً این مسئله نه تنها معادلات اقتصادی بلکه توازن سیاسی را در جهان تحت تاثیر قرار خواهد داد. حتی رشد اقتصادی چین به ۲ درصد که کمترین میزان از سال ۱۹۷۶ است، سقوط خواهد کرد. [۶] نمودار زیر مقایسه ۷ اقتصاد برتر جهان در سالهای ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ میلادی است. ذکر این نکته ضروری است که آمار مربوط به سال ۲۰۲۰، برآورد صندوق بین المللی پول است.

جهان پسا کرونا جهان تشدید رقابت امپریالیستی خواهد بود. در جهان پسا کرونا هژمونی آمریکا بیش از پیش کاهش خواهد یافت و رقابت گانگسترهای بزرگ و کوچک تنش های امپریالیستی را تشدید خواهد کرد. آیا چین جایگزین ایالات متحده آمریکا خواهد شد و هژمونی جهانی را بدست خواهد گرفت؟ چین قبل از پاندمی کرونا نیز تلاش میکرد از طریق تقویت نقش خود در کشورهای که در مسیر جاده ابریشم قرار دارند، موقعیت خود را در جهان تقویت کند. با پاندمی ویروس کرونا این سیاست شتاب بیشتری گرفت، چین در راستای منافع امپریالیستی خود کمکهای تجهیزاتی و پرسنلی به کشورهای افریقایی چون کنگو، غنا، ساحل عاج و غیره کرده است. چین همچنین در

زمینه تبلیغاتی و ایدئولوژیک فعالیت رسانه های رسمی و غیر رسمی خود را افزایش داده و شبکه خبری ۲۴ ساعته سی‌جی‌تی‌ان (CGTN) به زبان انگلیسی نقش مهمی در این زمینه ایفا کرده است. گمابه زنی در مورد اینکه چین موقعیت خودش را در جهان پسا کرونا تثبیت کند و یا موقعیت خود را بالا ببرد، حتی از سوی نشریات شناخته شده بورژوازی چون «فارن افیرز» نیز مطرح شده است. [۷] چین در جهان پسا کرونا شاید از لحاظ اقتصادی پیشرفت هایی را کسب کند و حتی در حوزه نظامی نیز میتواند موقعیت خود را ارتقاء دهد و نفوذ خود را در کشورهای مسیر «جاده ابریشم» و بویژه در آفریقا گسترش دهد، اما چین نه استراتژی رهبری بلوکی را دارد و نه به لحاظ ایدئولوژیک در شرایط کنونی قادر به ایفای چنین نقشی است. لذا چین حداقل در کوتاه مدت نخواهد توانست جایگزین آمریکا شود. نباید فراموش کرد همچنان حدود ۶۲ درصد ذخایر ارزی کشورهای جهان به دلار آمریکا است و دلار آمریکا هژمونی را بدنبال خود به یکد می‌کشد.

بیش از صد سال است که سرمایه داری وارد دوران انحطاط خود شده است، بیش از صد سال است که روابط تولیدی خود غل و زنجیری بر دست و پای نیروهای مولده شده است، بیش از صد سال است که سرمایه داری تنها جنگ، استثمار، پاندمی و ویروس، بیکاری گسترده، تورم و در یک کلام فقط بربریت برای بشریت عرضه کرده است. پاندمی و ویروس کرونا، نه بحران بیولوژیکی بلکه بحران ساختاری شیوه تولید سرمایه داری است و راه حل آن نیز نه واکسن کرونا بلکه جایگزین کردن نظام توحش سرمایه داری و جایگزینی آن با نظامی است که در آن بهداشت نه در راستای تولید سود بلکه برای سلامتی بشریت باشد.

بر ویرانه های بر جا مانده از پاندمی ویروس کرونا، قطعاً قربانیان مستقیم پاندمی ویروس کرونا، هر چند بیش از ۲۰۰ هزار نفر بخش کوچکی از جنایات نظام توحش سرمایه داری خواهد بود. پاندمی ویروس کرونا بیکاری های گسترده، سقوط استانداردهای زندگی طبقه کارگر، تورم، مشکلات اجتماعی، مشکلات روانی و ده ها معضل دیگر را به ارمغان خواهد آورد. قطعاً بورژوازی خود را برای جهان پسا کرونا آماده میکند. بورژوازی سعی خواهد کرد با تبلیغات و آژیتاسیون تحت عنوان میهن پرستی و فداکاری بخاطر منافع ملی، طبقه کارگر و افسار تختانی جامعه هزینه های بحران را با کاهش هزینه های رفاهی، با سیاست های ریاضت اقتصادی، با انجماد دستمزدها، کاهش حقوق بازنشستگی و با استثمار بیشتر پرداخت کنند.

آیا طبقه کارگر نیز خود را برای دوران پسا کرونا آماده میکند؟ آیا طبقه کارگر ویرانی های حاصل از پاندمی کرونا را به فرصتی برای پیشروی جنبش کارگری تبدیل خواهد کرد؟ آیا طبقه کارگر با تشدید مبارزه طبقاتی، افق انقلاب جهانی را خواهد گشود و به بدبختی میلیاردها انسان این کره خاکی پایان خواهد داد؟ آینده مبارزه طبقاتی پاسخ چنین سوالاتی را روشن خواهد کرد. در حال حاضر پاندمی ویروس کرونا نوعی انزوای اجتماعی را نه تنها به طبقه کارگر بلکه برای بشریت تحمیل کرده است. در شرایط بسیار استثنائی حاضر، شرایط مادی برای اعتراض کارگران بشدت محدود است. با وجود اینها ما شاهد اعتراض کارگران چه در سرمایه داری متروپل و چه در سرمایه داری پیرامونی هستیم. در ایران با وجود پاندمی ویروس کرونا شاهد ده ها اعتراض و اعتصاب کارگری

در روزهای اخیر بودیم که بزرگترین آن اعتصاب ۳۰۰۰ کارگر معدن کرمان و تظاهرات کارگران در داخل شهر بود.

دوران پسا کرونا وظایف و مسئولیت های جدیدی نیز پیش روی انترناسیونالیستها قرار میدهد. کمونیستها جبرگرا نیستند و به دخالت و تاثیر گذاری انقلابیون در مبارزه طبقاتی باور دارند. بدون دخالت و تاثیر گذاری گرایشات انقلابی در اعتراضات اجتماعی تنها خشم خفته اعتراضات اجتماعی تخلیه خواهد شد و اعتراضات اجتماعی نخواهند توانست به سطح عالی تری ارتقاء یابند. آیا انترناسیونالیستها بویژه جریاناتی که نقش پیشقراول پرولتاریا را ایفا می کنند قادر به پاسخگویی به وظایف و نیازهایی که دوران پسا کرونا طالب آن است، خواهند بود؟ کمونیست چپ نه تنها باید به دفاع از مواضع پرولتری بپردازد بلکه باید دخالت فعال و تاثیر گذار نیز در اعتراضات کارگری و اجتماعی که بر ویرانه های پاندمی کرونا شکل خواهند گرفت ایفا کند.

سرمایه داری بوی خون، کثافت و لجن میدهد. اگر طبقه کارگر به حکم تاریخی خود، یعنی به زیر کشیدن سرمایه داری از طریق انقلاب کمونیستی عمل نکند، نابودی بشریت حتمی است. نابودی بشریت حتما از طریق جنگ جهانی نیست بلکه میتواند از طریق توحش سرمایه، پاندامی و ویروس، فجایع زیست محیطی نیز انجام بگیرد. برای پایان دادن به بربریت و وحشیگری سرمایه داری آلترناتیو انترناسیونالیستها بیش از هر زمان دیگری معتبر است:

انقلاب کمونیستی یا نابودی بشریت!

م جهانگیری

۱۰ اردیبهشت ۱۳۹۹

یادداشتها:

[۱] کشورهای آمریکا، بریتانیا، اسپانیا، ایتالیا، آلمان و فرانسه.

[۲] https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_external_debt

[۳] <https://www.radiofarda.com/a/us-unemployment-rate-coronavirus/30572611.html>

[۴] <https://farsi.euronews.com/2020/04/23/coronavirus-recession-us-china-unemployment-rate-increasing>

[۵] <https://www.bbc.com/persian/business-52299065>

[۶] صندوق بین المللی پول

[۷] گزارش نشریه فارن افیرز